

رهبری تحول آفرین

با تأکید بر کاربرد آن در سازمان‌های آموزشی

حسین تقوی قره‌بلاغ

داود ملکی

(مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد ریاط کریم)

سرشناسه :	تقوی قره‌بلاغ، حسین، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدآور :	رهبری تحول‌آفرین: با تأکید بر کاربرد آن در سازمان‌های آموزشی / حسین تقوی قره‌بلاغ، داود ملکی.
مشخصات نشر :	تهران: ارتباطات اجتماعی، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری :	۱۷۶ ص.؛ جدول، نمودار.
شابک :	۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۶۷-۰-۸
موضوع :	مدیریت -- نوآوری
موضوع :	تحول سازمانی -- مدیریت
موضوع :	موسسات علمی و آموزشی -- مدیریت
شناسه افزوده :	ملکی، داود
رده بندی کنگره :	۱۳۹۲ ت ۹۷/۹۷ HD۴۵
رده بندی دیویی :	۶۵۸/۴۰۴۳
شماره کتابشناسی ملی :	۴۳۷۹۹۶۷

رهبری تحول‌آفرین: با تأکید بر کاربرد آن در سازمان‌های آموزشی

مؤلفان: حسین تقوی قره‌بلاغ، داود ملکی

ویراستار: شمس‌احمد افقهی

ناشر: ارتباطات اجتماعی

نوبت چاپ: دوم (اول ناشر)، پاییز ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۶۷-۰-۸

پخش و توزیع: ۹۱۲۴۰۱۲۳۱۲

تمام حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

ز	مقدمه مؤلفان
۱	فصل اول : رهبری
۲	رهبری
۳	تعریف رهبری
۵	نظریه های رهبری
۱۰	سبک های نوین رهبری
۱۳	رهبری عدم مداخله گر
۱۴	رهبری تبادل
۱۷	رهبری تحول آفرین
۱۹	تفاوت رهبری تبادل و رهبری تحول آفرین
۳۷	فصل دوم : رهبری تحول آفرین
۲۸	مفهوم رهبری تحول آفرین و تعریف آن
۳۲	نظریه های ارائه شده در باب رهبری تحول آفرین
۴۱	ابعاد رهبری تحول آفرین
۵۲	اثرات و نتایج رهبری تحول آفرین
۵۷	اثرات رهبری تحول آفرین بر پیروان
۶۱	عوامل موقعیتی مؤثر بر رهبری تحول آفرین

۶۷	رهبری تحول‌آفرین در سازمان‌های آموزشی
۷۲	نقصان در مدل رهبری تحول‌آفرین
۷۵	فصل سوم: شخصیت و رهبری
۷۶	تعریف شخصیت
۸۰	رویکردهای مطالعه شخصیت
۸۵	مدل پنج عاملی شخصیت
۸۹	ایجاد شخصیت در الگوی پنج عاملی
۹۸	محدودیت‌های مدل پنج عاملی شخصیت
۹۹	شخصیت محصول محیط یا وراثت
۱۰۰	سنجش شخصیت
۱۰۴	دلایل کاربرد مدل پنج‌عاملی شخصیت در رهبری
۱۰۶	ویژگی‌های شخصیتی رهبران تحول‌آفرین
۱۱۳	ایجاد شخصیت و رهبری تحول‌آفرین
۱۱۷	فصل چهارم: رهبری و تغییر سازمانی
۱۱۸	تغییر و رهبری آن
۱۱۹	رهبری تحول‌آفرین و تبادل در زمینه تغییر
۱۲۳	رهبری تحول‌آفرین در سازمان‌های مختلف تغییر
۱۲۶	مدل یکپارچه تغییر سازمان بر مبنای سبک‌های دوگانه
۱۲۸	تحقیقات انجام شده در ارتباط با اثرات رهبری تحول‌آفرین بر تغییر
۱۳۷	فصل پنجم: سنجش رهبری تحول‌آفرین
۱۳۸	سنجش رهبری تحول‌آفرین
۱۳۹	پرسشنامه رهبری تحول‌آفرین
۱۴۰	پرسشنامه چند عاملی رهبری
۱۴۱	پرسشنامه پنج عاملی رهبری
۱۴۳	گویه‌های پرسشنامه چند عاملی رهبری
۱۴۹	جمع‌بندی
۱۵۵	ماخذ

نون و القلم و مایسترون

کار پر مغز اما بی مزد نشر را با نشر کتاب «رهبری تحول آفرین» شروع می کنیم تا سرآغازی باشد بر همت ما در حوزه نشر.

انتشارات ارتباطات اجتماعی قصد دارد در کل، حوزه علوم انسانی و اجتماعی و در جزء، حیطه ارتباطات اجتماعی، مدیریت، مدیریت رسانه، روزنامه نگاری و خبر را سرلوحه فعالیت های خود قرار دهد تا بتواند قطره ای باشد در دریای بیکران منابع دانش؛ قصد ما براین است که همکار و همیار برای قلم بدستان حوزه های مذکور باشیم.

اولین کار این انتشارات با موضوع مدیریت تحول آفرین بی مناسب نیست با نگرش ما برای فعالیت در حوزه نشر شاید در چنین روزگاری گام نهادن در حوزه نشر پذیرفتن ناملازمات اقتصادی و بردوش کشیدن کنایه ها و سرزنش ها باشد، اما بی گمان همگان بر این باورند که اهالی فرهنگ و نویسندگان به مال و مکنت نرسیده اند بیچ، بلکه همواره از گزند ناملازمات زمانه در امان نبوده اند. اما کار نشر برخاسته از علاقه ای است که سختی راه را برای ناشران کم اثر می کند.

امید است بتوانیم در سایه حضرت حق، کار طبع را در جهت رضای او و بندگانش به سرانجامی نیکو برسانیم.

اسماعیل افقهی

پاییز ۱۳۹۲

مقدمه‌ی مؤلفان (چاپ دوم)

به نامی که ما جان از او یافتیم به نامی که گفته الف لام میم
سخن گفتن آغاز گردد کنون به نون والقلم و ما یسطرون

جهان در ابتدای هزاره‌ی سوم دوران جدید و پرچالشی را تجربه می‌کند؛ دنیای امروز دنیای تغییرات و تحولات سریع و گسترده در همه‌ی زمینه‌هاست؛ لذا مرفقیّت سازمان‌ها مستلزم کسب آمادگی‌های لازم برای واکنش آگاهانه و سریع به این چالش‌هاست.

آموزش و پرورش به‌عنوان زیربنای تمامی فعالیت‌ها و امور اصلی جامعه، ضامن بقاء و توسعه آن بوده و تحولات جامعه را جهت می‌بخشد؛ بدین جهت، مدیریت و رهبری این سازمان‌ها به‌عنوان عامل پیش‌برنده، هدایت‌کننده و هماهنگ‌کننده، از اهمیت خاصی برخوردار است. علاوه بر این تغییرات گسترده، شرایط متلاطم و با عدم اطمینان بالا در دنیای امروز، نه تنها برنامه‌ریزی برای پیشرفت و توسعه سازمان‌ها را به چالش کشیده، بلکه بقای آنها را نیز دچار مخاطره کرده است. در چنین شرایطی، سبک جدیدی برای هدایت و رهبری نیاز است، که با تغییرپذیری و توان حل مسائل جدید و پیچیده و استفاده بهینه از منابع و دارایی‌های مادی و معنوی، اهداف سازمان را تحقق بخشد و قادر به توسعه ظرفیت‌ها و استفاده از آنها باشد. نظریه‌پردازان زیادی بر این اعتقادند که رهبری تحول‌آفرین با فراهم آوردن اساس و شالوده‌هایی برای تغییرات بلندمدت سازمانی و با داشتن فره‌مندی، توانایی اعمال نفوذ، برقراری تعهد و اصول اخلاقی و نیز

با درک صحیح از تغییرات و چالش‌ها، مناسب‌ترین سبک رهبری در یک محیط این چنینی است.

کتاب حاضر مجموعه‌ای است مشتمل بر پنج فصل که موضوع رهبری تحول‌آفرین را به تفصیل و به صورت تحقیق‌محور مورد بحث و بررسی قرار داده است. فصل اول به مفهوم رهبری اختصاص دارد. در این فصل به تعریف مفهوم رهبری از دیدگاه نظریه‌پردازان مختلف پرداخته شده و نظریه‌ها و سبک‌های نوین رهبری مانند رهبری عدم مداخله‌گر، رهبری تبادلی و رهبری تحول‌آفرین و تفاوت میان آنها مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند.

فصل دوم به به رهبری تحول‌آفرین اختصاص یافته است. در این فصل ابتدا مفهوم رهبری تحول‌آفرین و نظریه‌های ارائه شده در باب آن مورد تشریح و توصیف قرار گرفته و سپس ابعاد و اثرات و نتایج آن خصوصاً بر پیروان مورد بحث قرار گرفته است. در ادامه همین فصل عوامل مختلف موقعیتی مؤثر بر رهبری تحول‌آفرین با توجه به نتایج تحقیقات گوناگون و به ویژه تحقیقات مختلف در حوزه آموزشی آورده شده است.

فصل سوم به شخصیت به عنوان یکی از مفاهیم اساسی در زمینه شناسایی رهبران اثربخش اختصاص دارد. در این فصل ضمن تعریف مفهوم شخصیت و رویکردهای مطالعه آن، به مدل پنج‌عاملی شخصیت مک‌کری و کاستا به عنوان یک مدل ارزشمند در مطالعه شخصیت، ابعاد و محدودیت‌های آن پرداخته شده است. در ادامه فصل به رابطه رهبری و شخصیت و نیز تأثیرپذیری آن از وراثت و عوامل محیطی اشاره شده و ضمن معرفی روش‌های سنجش شخصیت، به بررسی ویژگی‌های شخصیتی رهبران تحول‌آفرین پرداخته شده است.

فصل چهارم به رهبری و تغییر سازمانی اختصاص دارد. در این فصل به اثرات و نتایج رهبری تبادلی و رهبری تحول آفرین به عنوان دو مدل اساسی رهبری در زمینه تغییر سازمانی و نتایج تحقیقات انجام شده در این خصوص اشاره شده است.

در فصل پنجم اختصاصاً به موضوع سنجش رهبری تحول آفرین پرداخته شده است. در این فصل ضمن معرفی پرسشنامه‌های گوناگون موجود در زمینه سنجش رهبری تحول آفرین، پرسشنامه پنج عاملی رهبری به عنوان یک ابزار مناسب جهت سنجش هر یک از ابعاد رهبری تحول آفرین مورد شرح و تفسیر قرار گرفته است.

این کتاب در درجه نخست برای استفاده اساتید و دانشجویان محترم علوم تربیتی نگارش شده، لیکن مدیران عزیز در بخش‌های مختلف صنعت و خدمات و سایر محققان و علاقه‌مندان نیز می‌توانند از آن بهره گیرند. امید است استفاده از این اثر پاسخگوی بخشی از نیازهای پویندگان راه علم و دانش کشور باشد. با این وجود مؤلفان به هیچ وجه خود را از رهنمودها و پیشنهادهای اساتید گران قدر، دانشجویان عزیز و مدیران محترم کشور جهت غنای هرچه بیشتر کتاب در چاپ‌های بعدی بی‌نیاز نمی‌بینند. در خاتمه لازم است از مسئولین محترم انتشارات ارتباطات اجتماعی به خاطر زحماتی که در آماده سازی و چاپ کتاب حاضر متحمل شده‌اند تشکر و قدردانی به عمل آید.

با سپاس

حسین نقوی - داود ملکی

شهریور ماه ۱۳۹۲